

LAES

1.0-12DK-d

LÆS 1.0-12DK-d

COPYRIGHT © AVPD 06.2002

GRAFISK TILRETTELÆGGELSE AVPD & EVIDENCE PUBLISHING 02

1. DIGITALE UDGAVE

AVPD FREDERIKSHOLMS KANAL 28A DK-1220 KØBENHAVN K DANMARK

www.avpd.net avpd@avpd.net +45 40362688 +45 28122427

Genrebetegnelsen Science Fiction satte sine første aftryk i litteraturen og har herfra bredt sig som en utæmmelig vækst og fundet vej ind i filmens-, musikkens-, teatrets-, tegneseriens-, arkitekturens-, billedkunstens- og designets rum. Denne iagttagelse kan ikke bero på tilfældigheder, underholdning eller mode, men må tillægges og være synlige udslag af genreens indre kvaliteter.

Sammenstillingen af Science og Fiction og den deraf følgende betydning er over tid blevet udvasket og gennemhullet; begrebet er i højere grad blevet transformeret til en "tom" varebetegnelse. Men transskriberes Science og Fiction til dansk, fremstår den oprindelige betydning skarp og insisterende: VidenskabsFiktion.

VidenskabsFiktionen udspalter sig formmæssigt i et uoverskueligt antal fremtrædelsesformer; vi koncentrerer os om og retter vores fokus og søgeinstrumenter mod fortrinsvis den litterære fremstilling og til dels den filmiske fremstilling, da vi her har stiftet bekendtskab med særlige potentialer.

Den skarpsindige læser/seer der gør VidenskabsFiktionens litteratur/film til genstand for en nærlæsning/afkodning og i den henseende er i stand til at botanisere sig vej frem i og abstrahere fra genreens svage led – et ofte indskrænket sprogbrug og pergamenttynde, dubiose narrationer – vil fæstne blikket ved en række hyper interessante forhold.

VidenskabsFiktion

VidenskabsFiktionen er uden skelen at betragte som et, i enhver tænkelig som utænkelig henseende, alfavnende laboratorium. Her, er der ikke blot tale om fiktion men en fremstilling af en fiktionaliseret videnskab, relativistisk i sit væsen.

VidenskabsFiktionens rum er ramt af en aldeles radikal galskab, der uden hensyntagen til etiske og moralske normer accepterer ethvert eksperiment og, vigtigst, iagttager virkningerne af hvert særegne udfoldede eksperiment.

Det komplekse ideologi-batteri, den kultur og samfundskonstruktion vi er underlagt, kan vi i VidenskabsFiktionens laboratorium lade undergå enhver ønskelig forandring (kunstnerisk, arkitektonisk, videnskabelig, politisk, økonomisk, militær). Med andre ord er VidenskabsFiktionen et fantastisk redskab, et mentalt grænseløst laboratorium med en indbygget metadiskussion af det historiske nu/den samtid, den er skrevet i og drevet frem af.

MentalLaboratorium

Subjektet er i VidenskabsFiktionen hensat til en sekundær rolle. Jannick Storm er inde på det i "Landskab med figurer" (Ta' 1.årgang, nr. 3). Storm mener ligefrem at mennesket er "papfigurer, netop fordi de ikke skal bortlede opmærksomheden fra landskabet."

Hvor skønlitteraturen i højere grad beskæftiger sig med indre rum, er det for VidenskabsFiktionen værd at hæfte sig ved, i en direkte sammenligning, at dette indre rum oftest er trukket ud i en fysikalitet/et miljø (fiktionel arkitektur og eksperimentelle rumdannelse, muteret natur, vederhæftige supernaturfænomener, megapoler) og at det først, når dette ydre rum er etableret, indsætter subjektet/humanoiden som observator eller forsøgsobjekt i denne nydannelse.

YdreIndreRum

**ERINDRING
BEVIDSTHED
MENNESKE
HUMANOID**

Videnskabsfiktionen undersøger i vidt omfang, hvordan tiden, space'et og arkitekturen influerer på, kommunikerer eller diskommunikerer med individet/massen/civilisationen /kasterne.

1

Robert A. Heinlein henleder novellen "Det firedimensionale hus" til sin interesse for mulighederne for at generere et nyt fire-dimensionalt arkitekturprincip. Blandt andet som en reaktion på 40erne og 50ernes obskøne klondikearkitektur i Californien og hans personlige interesse for arkitektur generelt.

Gennem den arkitektstuderende Quintus Teal, der udtrykker sine betragtninger på husets funktion "...som en maskine til at bo i, en levende proces, noget der er dynamisk og vitalt, og som skifter efter beboernes øjeblikkelige stemning..." udvikles modellen for et hus, der funderer sig i den uendelige rigdom af artikulationer og relationer, han, Heinlein, ser i fire dimensioner. Interessant er det, at der ikke er tale om tiden som den fjerde dimension men om en rumlig fjerde dimension.

Med udgangspunkt i en tesseract, en hyper-terning, en kvadratisk figur med fire dimensioner udvikles tesseract-huset, sammensat af kubiske former. Husets grund rammes af et jordskælv, der forårsager, at kuberne folder sig ind i een kubes form; alle husets rum er tilstede i eet rums fysiske ramme.

Heinleins rumlige abstraktion – et brud på fysikkens gældende love – angriber subjektets rumlige erkendelse. De rumlige/arkitektoniske principper/parametre kollapse og reorganiserer sig i en fremmed ikke-erkendt rumdannelse. Subjektet er i sin bevægelse ind i "forsøgsopstillingen", ikke tildelt et kort. Tesseracthusets fysiske uigennemskuelighed og dets pression på kroppen, tvinger subjektet til at vælge flugten, udi landskabet.

FireDimensionerEt

Både dystopiske såvel som utopiske samfundskarakteristikker er gennemsyret af mere eller mindre detaljerede beskrivelser af syntetiske præparater, der med udgangspunkt i f.eks. en bestemt livsfilosofi eller som del af en fremadskridende dystopi influerer på det pågældende samfunds tilstand.

I Aldus Huxleys bog "Brave New World" (1932) lukkes læseren ind i et tilsyneladende "ideelt" samfund. Samfundet bygger på det "Pavlovian-style behavioural conditioning and eugenics", en ideologi der stræber efter universel lykke. Lykken opnås gennem massekonsum af masseproducerede varer, underholdning i form af sportsgrene som "Obstacle Golf" og "Centrifugal Bumblepuppy", promiskuøs seksualitet og sidst men ikke mindst det perfekte, syntetiske pleasure-drug Soma.

Soma er et endimensionelt stof, i tabletform, der efter indtagelse lader personen drive bort i en behagelig søvn; en overfladisk, følelsesløs og intellektuel uinteressant tilstand. Samfundet tilbyder Soma som et – eskapistisk – middel til at opretholde et universelt status quo.

Videnskabsfiktionens tankeeksperimenter med syntetiske stoffer kan direkte sammenlignes med lignende virkelige militære og civile eksperimenter. De syntetisk tilvejebragte præparater rummer muligheder for massekontrol, higen efter det perfekte menneske og produktiv bevidsthedsudvidelse. Vi vil præsenteres for det præparat, det syntetiske pulver, der fuldstændigt og øjeblikkeligt kan opfylde vores næringsbehov og gøre os i stand til at fravælge det langsommelige og kultiverende måltid.

Soma Syntetiske Stoffer

WE
ARE
SAMPLES
THEREFORE
WE
SAMPLE

Videnskabsfiktionens forsøgsopstillinger er ofte henlagt til vidtgående tankeeksperimenter om såvel dystopiske som utopiske tilstande. Ofte skal eksperimenterne, for begge tilstandes vedkommende, ses i lyset af den reelle politiske og militære situation i den skrivende stund; dette udsyn/denne forestilling er i virkeligheden en selvanskuelse/indadskuelse.

Her kommer den billedlige forestilling til sin ret: Jorden som én stor pulserende urban struktur, sære uforklarlige naturfænomener der lader verden krystallisere, teknologier der løber løbsk, ukontrollable virusudbrud, mytedannelser til opretholdelse af ro og orden, sindssygeanstalter udformet som hvide horisontløse rum.

Det urbane rum er et nøglebegreb i disse mentale udladninger. Det, mener vi, kan ses i tråd med, at urbaniseringen er et naturligt udviklingstrin på evolutionens stige. Byen, der rejser sig i landskabet, er nye bjergkæder, vi kan bestige. Set fra luften breder motorvejene sig fra Urban som et vidunderligt floddelta. Naturens egen mutation har civiliseret landskabet i byens grid.

Etableringerne og forestillingerne om et utopia er momentane og få. Nysgerrigheden, interessen for og forestillingen om en dystopisk fremtid – efter en altomfattende og total omstyrtning af en civilisation – derimod rigt beskrevet. Vi ansføres til ønsket om katastrofens indtræffelse for at kunne opleve de scenarier, der måtte tegne sig på den anden side.

DystopiaLandskabUtopia

Den bemærkelsesværdige roman "Solaris" af Stanislav Lem udspringer sig i en nær fremtid på Station Solaris, et stationært forskningsfartøj i kredsløb om planeten Solaris, omgivet af en blå og en rød sol.

Planeten er omsluttet af et sært levende hav, der gennem mange årtier er gjort til genstand for en intensiv forskning, der dog ikke har ført til nogen nærmere erkendelse; Lem udtrykker det: "Mennesket opstiller altid hypoteser, selv om det passer på, og selv om det ikke er klar over det."

I Station Solaris' centralt placerede bibliotek læser Kris Kelvin den monumentale monografi i ti bind, Solariana, skrevet af en Solaris-forskningspioner, den navnkundige Giese. Det jordiske menneske er ikke i stand til, ud fra den jordiske fænomenologiske definitioner på liv, at dechiffrere og forstå det levende hav, og bliver i sin forstand deglorificeret og hensat til kun at betragte og konstatere. Den organisme, den – måske – levende substans der bebor Solaris, er ikke skabt med et jordisk kulstofbaseret legeme som forbillede.

Gieses beskrivelser af det levende hav er en, for Videnskabsfiktionen, atypisk og samtidigt nævneværdig og formidabel tilgang til forestillingen om ekstra terrestrialt liv og ekstra humanit liv.

EkstraTerrestial

KILO
OKTAN
NEON
GEAR
LUX
OHM
MASSE
ELEKTRO
ROBOT
ALPHA
TID

2

I en ikke nærmere defineret tid nødlander en rumekspedition på en ubeboet, uidentificerbar rumstation i J.G. Ballards "Rapport om en uidentificeret rumstation" (1982). Ekspeditionen begynder at foretage en rekognoscering på stationen. I den første inspektionsrapport anslås dens diameter til 500 meter. I den 9. og sidste inspektionsrapport har ekspeditionen måttet sande, at diameteren er 15 millioner lysår.

Fra at gruppen (x -antal subjekter) oplever rumstationen som et afgrænset fysisk rum, overgiver ekspeditionen sig til sidst i en sær opstemt accept, en næsten religiøs lykkerus af, at rumstationen er hele universet. Stationens kosmiske altfavnende dimension/rum bliver dét, der giver individerne i gruppen livets mening. Tiden er tilsyneladende blevet en uvæsentlig faktor, et megatotalt ekspanderende rum den væsentlige.

3

I VidenskabsFiktions-romanen "2001: A Space Odyssey" af Arthur C. Clark konfronteres astronauten Bowman i romanens slutning med et rum, der til forveksling ligner et veludstyret hotelværelse. Men ved nærmere undersøgelse af rummet kan han konstatere, at rum og inventar på avanceret vis blot mimer overfladerne; skufferne i reolen kan ikke åbnes, magasinerne på hylden er kun omslag, fødevarerne i køleskabet er alt sammen af samme konsistens. Fra at opleve genkendeligheden udsættes han for en sær form for fremmedgørelse overfor det velkendte.

FireDimensionerToTre

**MORE
REAL
THAN
REAL**